

2025/2277

13.11.2025.

PROVEDBENA ODLUKA KOMISIJE (EU) 2025/2277

od 12. studenog 2025.

o ispravljanju Provedbene odluke (EU) 2025/477 o primjenjivosti članka 34. Direktive 2014/25/EU Europskog parlamenta i Vijeća na dodjelu ugovora za djelatnosti povezane s proizvodnjom i veleprodajom električne energije u Belgiji, uz iznimku električne energije proizvedene u nuklearnim elektranama Doel 4 i Tihange 3

(priopćeno pod brojem dokumenta C(2025) 7575)

(Vjerodostojni su samo tekstovi na nizozemskom i francuskom jeziku)

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Direktivu 2014/25/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o nabavi subjekata koji djeluju u sektoru vodnog gospodarstva, energetskom i prometnom sektoru te sektoru poštanskih usluga i stavljanju izvan snage Direktive 2004/17/EZ ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 35. stavak 3.,

nakon savjetovanja sa Savjetodavnim odborom za ugovore o javnoj nabavi,

budući da:

- (1) Kraljevina Belgija zatražila je 24. srpnja 2024. od Komisije da u skladu s člankom 35. stavkom 1. Direktive 2014/25/EU („zahtjev”) utvrdi da se ta direktiva ne primjenjuje na djelatnosti društava Luminus, Norther i Ørsted („podnositelji zahtjeva”) s obzirom na proizvodnju i veleprodaju električne energije u Belgiji. Zahtjev nije obuhvaćao proizvodnju i veleprodaju električne energije iz nuklearnih elektrana Doel 4 i Tihange 3.
- (2) Komisija je kao odgovor na taj zahtjev 6. ožujka 2025. donijela Provedbenu odluku (EU) 2025/477 ⁽²⁾ („Odluka”).
- (3) Kako je navedeno u uvodnoj izjavi 13. Odluke, Komisija je za potrebe procjene jesu li relevantne djelatnosti izložene izravnom natjecanju na predmetnim tržištima u obzir uzela tržišni udio glavnih poduzeća koja se bave proizvodnjom i veleprodajom električne energije u Belgiji te postojanje i razmjere javnih programa potpore za proizvodnju i veleprodaju električne energije iz obnovljivih izvora u Belgiji.
- (4) Komisija je u Odluci pojasnila da nije analizirala program subvencija za nuklearne elektrane Doel 4 i Tihange 3 kako je produljen nakon 2025. (uvodna izjava 22. i bilješka 12. Odluke). Kad je riječ o preostalim programima subvencija, Komisija je u uvodnoj izjavi 35. Odluke zaključila da proizvodnja i veleprodaja električne energije iz obnovljivih izvora koje primaju fiksne i zakonski definirane premije čine zasebno tržište. Komisija je taj zaključak donijela na temelju odluka navedenih u uvodnoj izjavi 20. Odluke. Međutim, uvodne izjave 28. i 40. Odluke upućuju na uvodnu izjavu 18. Stoga je s obzirom na tu pogrešku Provedbenu odluku (EU) 2025/477 potrebno na odgovarajući način ispraviti.

⁽¹⁾ SL L 94, 28.3.2014., str. 243., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/25/oj>.

⁽²⁾ Provedbena odluka Komisije (EU) 2025/477 od 6. ožujka 2025. o primjenjivosti članka 34. Direktive 2014/25/EU Europskog parlamenta i Vijeća na dodjelu ugovora za djelatnosti povezane s proizvodnjom i veleprodajom električne energije u Belgiji, uz iznimku električne energije proizvedene u nuklearnim elektranama Doel 4 i Tihange 3 (SL L, 2025/477, 13.3.2025., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2025/477/oj).

- (5) U dijelu Odluke koji se odnosi na analizu tržišta, točnije u odjeljku 3.2.3.2. analizirani su čimbenici kao što su tržišni udjeli i razine koncentracije, u odjeljku 3.2.3.3. analiziran je konkurentski pritisak uvoza električne energije, a u odjeljku 3.2.3.4. opisana su poduzeća koja djeluju na cjelokupnom tržištu proizvodnje i veleprodaje električne energije u Belgiji, uključujući naručitelje. Konkretno, uvodne izjave od 57. do 64. Odluke sadržavaju analizu Komisije o tome bi li javni naručitelji mogli imati prevladavajući utjecaj na društvo Engie.
- (6) Društvo Engie nije bilo uključeno u zahtjev. Kraljevina Belgija izjavila je da Engie ne posluje na europskim platformama za javnu nabavu jer, prema njezinu mišljenju, ne podliježe Direktivi 2014/25/EU (uvodna izjava 57. Odluke). Međutim, Komisija je s obzirom na informacije dostupne u trenutku donošenja Odluke smatrala da bi se društvo Engie trebalo smatrati naručiteljem u skladu s člankom 4. stavkom 2. Direktive 2014/25/EU (uvodna izjava 64. Odluke).
- (7) Nakon donošenja Odluke društvo Engie obratilo se Komisiji s novim informacijama o svojim dioničarima i njihovim glasačkim pravima. Iz tih informacija proizlazi da, suprotno onomu što je navedeno u uvodnoj izjavi 60. Odluke, francuski javni naručitelji, koji su dioničari društva Engie, nisu imali barem 50 % glasova koje su dioničari stvarno dali na godišnjoj glavnoj skupštini dioničara društva Engie tijekom svih pet godina u razdoblju od 2020. do 2024. Naime, 2022. i 2023. ti su javni naručitelji imali nešto manje od polovine stvarno danih glasova, pri čemu su postoci francuske države i *Caisse des Dépôts et Consignations* u prosjeku iznosili 49,92 % u 2022. odnosno 48,55 % u 2023. Činjenica da francuski javni naručitelji nisu imali većinu glasova na svim općim skupštinama u svih pet godina u razdoblju od 2020. do 2024. (ali samo 2020., 2021. i 2024.) dovodi u pitanje zaključak da su imali prevladavajući utjecaj na društvo Engie.
- (8) Komisija bi ujedno trebala uzeti u obzir činjenicu da mogućnost francuske države da redovnu dionicu društva Engie pretvori u zlatnu dionicu samo daje francuskoj državi pravo da se usprotivi prodaji strateške imovine trećoj osobi. Iz toga slijedi da je pogrešna tvrdnja Komisije iz uvodne izjave 61. Odluke na temelju koje bi takva zlatna dionica francuskoj državi dala pravo da upis novih dioničara u kapital društva uvjetuje odobrenjem ministra gospodarstva u slučaju prekoračenja određenog praga.
- (9) Na temelju novih informacija koje je dostavilo društvo Engie i u nedostatku dodatnih dokaza o mogućem pravnom ili činjeničnom prevladavajućem utjecaju javnih naručitelja na Engie, Komisija u ovoj fazi više ne raspolaže s dovoljno elemenata na temelju kojih bi zaključila da bi javni naručitelji mogli imati prevladavajući utjecaj na Engie pa bi se stoga društvo Engie trebalo smatrati naručiteljem u smislu Direktive 2014/25/EU. Stoga je Provedbenu odluku (EU) 2025/477 potrebno na odgovarajući način ispraviti.
- (10) Činjenica da Komisija više ne može zaključiti da je Engie naručitelj utječe na analizu uvjeta izravne izloženosti tržišnom natjecanju na cjelokupnom tržištu proizvodnje i veleprodaje električne energije u Belgiji. Naručitelji su, uključujući Luminus, na tom tržištu imali zajedničke tržišne udjele od 20 % do 30 % kapaciteta te od 15 % do 20 % proizvodnje u razdoblju od 2019. do 2023. (uvodna izjava 56. Odluke). Očekuje se da će taj tržišni udio u narednim godinama ostati stabilan. Pojedinačni tržišni udio Luminusa u 2023. bio je 14,1 % (uvodna izjava 42. Odluke). To je znatno ispod pragova koji se u sudskoj praksi Suda Europske unije i u praksi Komisije u području tržišnog natjecanja smatraju mogućim pokazateljem značajne tržišne snage. Kad je riječ o preostalim naručiteljima, Northern trenutačno upravlja samo jednom vjetroelektranom, a Ørsted još nije prisutan na belgijskom tržištu proizvodnje i veleprodaje električne energije. Oba ta društva, zajedno s Luminusom, suočena su s konkurencijom drugih proizvođača (točnije Engie, RWE, Eneco i Total Energy) koji se ne smatraju naručiteljima i koji su u 2023. zajedno držali više od 62 % tržišta proizvodnje i veleprodaje električne energije u Belgiji (uvodna izjava 42. Odluke).

- (11) S obzirom na nove elemente koji se odnose na Engie o kojima je Komisija obaviještena, a koji su postojali u trenutku donošenja Odluke, Komisija više ne može smatrati da poslovanje društva Luminus na tržištu proizvodnje i veleprodaje električne energije u Belgiji nije izravno izloženo tržišnom natjecanju. Provedbenu odluku (EU) 2025/477 stoga je potrebno na odgovarajući način ispraviti s obzirom na Komisijinu procjenu uvjeta izravne izloženosti tržišnom natjecanju na cjelokupnom tržištu proizvodnje i veleprodaje električne energije u Belgiji te njezine zaključke u tom pogledu.
- (12) Uzimajući u obzir da su u trenutku donošenja Provedbene odluke (EU) 2025/477 postojali novi elementi koji se odnose na Engie, kao i učinak koji potrebni ispravci imaju na predmetna poduzeća, ova bi se Odluka trebala primjenjivati od 6. ožujka 2025.,

DONIJELA JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

Provedbena odluka (EU) 2025/477 ispravlja se kako slijedi:

1. uvodna izjava 28. zamjenjuje se sljedećim:

„(28) Podnositelji zahtjeva tvrde da te odobalne vjetroelektrane treba smatrati dijelom sveukupnog tržišta proizvodnje i veleprodaje jer primljene subvencije pokrivaju samo neto dodatne troškove projekata. Međutim, Komisija je u odlukama iz uvodne izjave 20. u više navrata iznijela stajalište da postrojenja koja primaju fiksne subvencije nisu dio cjelokupnog tržišta proizvodnje i veleprodaje električne energije. Komisija smatra da takve subvencije nude zajamčene prihode i time štite korisnike od tržišnog natjecanja. Komisija ne vidi razlog za odstupanje od tog pristupa.”;

2. uvodna izjava 40. zamjenjuje se sljedećim:

„(40) U skladu sa svojim prethodnim odlukama iz uvodne izjave 20. Komisija u ovom slučaju smatra da fiksne i zakonski definirane subvencije za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora ne osiguravaju izravnu izloženost tržišnom natjecanju za postrojenja koja primaju takve subvencije.”;

3. uvodne izjave od 57. do 70. zamjenjuju se sljedećim:

„(57) Društvo Engie dugo je prisutno na belgijskom tržištu proizvodnje i veleprodaje električne energije te je i dalje predvodnik na tržištu. Ne djeluje na platformama za javnu nabavu jer podnositelj zahtjeva smatra da ne podliježe Direktivi ⁽²³⁾. Engie vrši snažan konkurentski pritisak na naručitelje u Belgiji.

(58) Društvo Luminus je drugi najveći sudionik na tržištu: ima diversificiran portfelj proizvodnje koja uključuje proizvodnju iz nuklearnih elektrana koje se nalaze u Belgiji ⁽²³⁾, što mu omogućuje pristup stabilnom, konkurentnom (zahvaljujući niskom graničnom trošku) i fleksibilnom izvoru za proizvodnju bazne električne energije. Luminus upravlja i hidroelektranama i plinskim elektranama u Belgiji, koje osiguravaju fleksibilnu proizvodnju električne energije tijekom razdoblja vršne potražnje. Tržišni udio društva Luminus i dalje je relativno nizak. Taj je udio u 2019. iznosio 13,7 %, a u 2023. iznosio je 14,1 % ⁽²⁴⁾. Na temelju predviđanja podnositelja zahtjeva očekuje se da će Luminus ostati drugi najveći sudionik na tržištu barem do 2034. ⁽²⁵⁾. Uz Engie, konkurenti društva Luminus su i drugi proizvođači (konkretno RWE, Eneco i Total Energy) koje se ne smatra naručiteljima i čiji je zajednički udio belgijskog tržišta proizvodnje i veleprodaje električne energije u 2023. bio veći od 62 %. Iz toga slijedi da su djelatnosti društva Luminus izravno izložene tržišnom natjecanju na tržištu proizvodnje i veleprodaje električne energije u Belgiji.

(59) Indeks HHI iz uvodne izjave 46., pokazatelj je, kad je riječ o tržišnim udjelima, da se konkurenti teško natječu s već etabliranim sudionicima. Međutim, očekuje se da će se tržišna koncentracija dodatno smanjiti zbog planiranog zatvaranja nuklearnih reaktora u Belgiji.

- (60) Kad je riječ o drugim naručiteljima, Norther trenutačno upravlja samo jednom vjetroelektranom. Proizvodnja električne energije iz vjetra nije fleksibilna i ovisi o vremenskim uvjetima. Ørsted još nije prisutan na belgijskom tržištu proizvodnje i veleprodaje električne energije. Ne očekuje se da će ta dva društva postati glavni akteri u Belgiji čak ni tijekom sljedećeg desetljeća ⁽²⁶⁾. Veliki sudionici na tržištu konkurentni su oba ta društva. Iz toga slijedi da su djelatnosti društva Norther, drugih društava kćeri Nethysa i Ørsteda izravno izložene tržišnom natjecanju na tržištu proizvodnje i veleprodaje električne energije u Belgiji.

⁽²²⁾ Točka 164. zahtjeva.

⁽²³⁾ Luminus također ima prava iskorištavanja nekih francuskih nuklearnih elektrana. Većinski dioničar društva Luminus (EDF) upravlja s ukupno 56 nuklearnih reaktora u Francuskoj. Francuska proizvodnja električne energije iz nuklearnih izvora može se uvoziti u Belgiju putem interkonekcija između tih dviju zemalja.

⁽²⁴⁾ Vidjeti tablicu 8. Priloga II. zahtjevu.

⁽²⁵⁾ *Ibid.*

⁽²⁶⁾ *Ibid.*”;

4. uvodne izjave od 71. do 76. zamjenjuju se sljedećim:

„4. ZAKLJUČAK

- (61) Budući da uvjeti za izuzeće utvrđeni u članku 34. Direktive 2014/25/EU nisu ispunjeni, ta bi se direktiva trebala nastaviti primjenjivati na ugovore kojima je namjena omogućiti proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora za koju se u Belgiji primaju fiksne i zakonski definirane premije.
- (62) Uzimajući u obzir čimbenike ispitane u uvodnim izjavama od 40. do 60., trebalo bi smatrati da je uvjet izravne izloženosti tržišnom natjecanju utvrđen u članku 34. stavku 1. Direktive 2014/25/EU ispunjen u Belgiji za djelatnosti u odnosu na cjelokupno belgijsko tržište proizvodnje i veleprodaje električne energije.
- (63) Stoga se Direktiva 2014/25/EU ne bi trebala primjenjivati ako naručitelji dodjeljuju ugovore kojima je namjena omogućiti obavljanje tih djelatnosti ili ako se organiziraju projektni natječaji, kako su definirani u članku 2. točki 17. Direktive 2014/25/EU, za obavljanje tih djelatnosti na tom zemljopisnom području.
- (64) Ovom Odlukom ne dovodi se u pitanje primjena pravila Unije o tržišnom natjecanju ni odredaba u drugim područjima prava Unije. Konkretno, kriteriji i metodologija upotrijebljeni za procjenu izravne izloženosti tržišnom natjecanju na temelju članka 34. Direktive 2014/25/EU nisu nužno istovjetni onima upotrijebljenima za procjenu na temelju članka 101. ili 102. UFEU-a ili Uredbe Vijeća (EZ) br. 139/2004 ⁽²⁷⁾, kako je potvrdio Opći sud ⁽²⁸⁾,

⁽²⁷⁾ Uredba Vijeća (EZ) br. 139/2004 od 20. siječnja 2004. o kontroli koncentracija između poduzetnika (Uredba EZ o koncentracijama) (SL L 24, 29.1.2004., str. 1., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2004/139/oj>).

⁽²⁸⁾ Presuda Općeg suda od 27. travnja 2016., *Österreichische Post AG/Komisija*, T-463/14, ECLI:EU:T:2016:243, točka 28. Vidjeti i Direktivu 2014/25/EU, uvodnu izjavu 44.”;

5. članak 2. zamjenjuje se sljedećim:

„Članak 2.

Ne dovodeći u pitanje članak 1., Direktiva 2014/25/EU ne primjenjuje se na dodjelu ugovora kojima je namjena omogućiti obavljanje djelatnosti proizvodnje i veleprodaje električne energije u Belgiji, uz iznimku djelatnosti proizvodnje i veleprodaje električne energije iz elektrana Doel 4 i Tihange 3, koje nisu obuhvaćene područjem primjene ove Odluke.”.

Članak 2.

Ova je Odluka upućena Kraljevini Belgiji.

Primjenjuje se od 6. ožujka 2025.

Sastavljeno u Bruxellesu 12. studenog 2025.

Za Komisiju
Stéphane SÉJOURNÉ
Izvršni potpredsjednik